

Vályi Edit

MAGYARHÁZ újság – a közösségi élet és a közösség eredményeinek megjelenítése

1. A jó gyakorlat kiválasztási szempontjai

A Nagykapos és Vidéke Társulás fontosnak tartja az élő ház működtetésén túl a meglévő értékek megőrzését és elérhetővé tételét mindenki számára. Ennek a bizonyítéka az utóbb említett múzeum és büszkeségpont, illetve egyéb törekvéseik, mint pl. a Mécs László és Erdélyi János nagykaposi hagyatékából készített dokumentumportál, ami az interneten bárki számára szabadon, ingyenesen hozzáférhető, vagy az intézményhez kötődő, régióra vonatkozó könyvek e-könyv formában történő összegyűjtése és elérhetővé tétele.

Ebben a szellemben hozta létre a Nagykapos és Vidéke Társulás a MAGYARHÁZ című kiadványt 2013-ban.

2. A szervezet(ek) / személy(ek), amely(ek)hez / aki(k)hez köthető a jó gyakorlat

Ung vidék központjában, Nagykaposon, 2003 decemberében kezdte meg működését a Magyar Közösségi Ház helyi és regionális közművelődési feladatokat ellátó intézményként. A helyiek elsődleges célja az intézmény létrehozásával az volt, hogy a régió magyarságának egy élő központja legyen, ami valóban háza és egyben otthona tud lenni az Ung-vidéki magyar kultúrának.

Az évek során a kitűzött célt sikerült megvalósítani, az intézmény jelenleg is az Ung-vidéki magyar kulturális és közösségi élet meghatározó szellemi központja. A Magyar Közösségi Ház székhelyet biztosít több civil szervezet számára, termeivel és felszerelésével segíti a szervezetek ügyintézését és a kulturális csoportokat – énekkarok, néptánc-csoport, gyakorlati és fellépési lehetőségekkel támogatja munkájukat.

Tevékenysége a hagyományos értelemben vett kultúraközvetítés. Célja a magyar hagyományok ápolása, magyar önazonosságot erősítő rendezvények szervezése, segíteni az Ung-vidéken élőket magyarságuk vállalásában és megélésében. Ennek a célkitűzésnek megfelelően az intézményben pezsgő kulturális és közművelődési élet zajlik, a házat

működtető Nagykapos és Vidéke Társulás számos kulturális esemény és szabadidős tevékenység szervezésében és lebonyolításában vesz részt: nemzeti ünnepeinkről való megemlékezések, szakmai előadások, író-olvasó-, kórus- és diáktalálkozók, könyvbemutatók, filmvetítések, művészeti kiállítások, népi mesterségek napja, történelmi-, irodalmi- és szavalóversenyek, könyvkiadások, konferenciák, tanfolyamok, óvodai és iskolai beiratkozási programok, valamint a már hagyományosan megrendezésre kerülő Mécs László és Erdélyi János Emléknapok megvalósításával élheti a magyar nyelvű kultúrát a régióban.

A felsoroltakon túl a házban egy megközelítőleg 3000 kötetes könyvtár is működik Mécs László Könyvtár néven, az intézmény továbbá rendelkezik egy multifunkciós előadó és rendezvényteremmel, 20 szövőállvánnyal felszerelt szövőműhelyet, 10 férőhelyes tanszállót és háztáji, termelői vásáruvart is működtet. A ház szerves része ezenkívül a 2016-ban megújult, nagykaposi születésű, vagy Nagykaposhoz kötődő jeles személyeknek emléket állító Erdélyi János Emlékmúzeum és a 2017-ben kialakított, modern technikával felszerelt, elsősorban fiatalokat célzó Nagykaposi Büszkeségpont, az '56-os emlékszoba.

3. A jó gyakorlat érdekeltjei

- Különböző korosztályú szűkebb és távolabbi környezetünk lakosai, látogatói, vendégei
- A saját tevékenységüket népszerűsíteni kívánó intézmények, szervezetek

4. A jó gyakorlat célja, tevékenységei

A MAGYARHÁZ alapvető küldetése az, hogy bemutassa Nagykapos és környező falvainak értékeit. Tartalmában Ung-vidékre, azon belül is elsősorban a nagykaposi Magyar Közösségi Ház életéhez kapcsolódó eseményekre és a ház szellemiségével összhangban lévő történésekre fókuszál.

A MAGYARHÁZ célja, hogy az újságon keresztül láthatóvá váljanak a régióban megvalósuló rendezvények és az ung-vidéki magyar emberekért tenni akaró személyek, csoportok munkája. Fontos, hogy a nagykaposi és környékbeli csoportok érezzék, van, aki odafigyel rájuk, van, aki számon tartja, értékeli munkájukat, fáradozásait. A Nagykapos és Vidéke Társulás és a Magyar Közösségi Ház egyebek mellett azzal tud hozzájárulni ehhez, hogy hírt ad róluk, népszerűsíti tevékenységüket.

Egy lapot igazán a tartalma tesz életképessé. A MAGYARHÁZ létrehozása óta mindig megpróbálta kiszolgálni az Ung-vidéken élő magyar emberek érdeklődését. Sokkal több egy önmaga reklámozására létrehozott szervezeti lapnál, amely csak az intézményről és az intézmény dolgozóinak szól. Tartalmát tekintve az Ung-vidéki kultúrára és közösségi életre összpontosít, azon belül is elsősorban a Magyar Közösségi Házhoz kötődő rendezvényekre, kulturális csoportokra és jeles személyiségekre. Az eddig megjelent lapszámoknak jellegzetesen mindig volt egy fő irányvonala, egy vezértémája, amely köré szerveződött az egész újság: Mécs László Emlékév, Erdélyi János Emlékév, Nagykapos város alapításának 800. évfordulója, az Erdélyi János Vegyeskar fennállásának 20. évfordulója, Gulág Emlékév, Arany János Emlékév. Az újságban való könnyebb tájékozódás végett több rovaton keresztül mutatták be az említett témákat. A fő témákhoz rendszerint interjúk, élménybeszámolók, elhangzott szónoklatok, fényképes beszámolók, plakátok és más médiumokban megjelent híradások, úgyn. Rólunk írták cikkek jelentek meg. Voltak lapszámok, melyek leközltek az egyes emlékévek kapcsán szervezett konferenciák anyagát, beküldött pályaműveket, így pl. a MAGYARHÁZ-ban megjelentek a Mécs Emlékév keretében meghirdetett esszéíró pályázat győztes pályamunkái és a Mécs konferencián elhangzott előadások anyaga is.

Az újságban az elmúlt évek során interjút közöltek T. Erdélyi Ilona irodalomtörténésszel; Skultéty Csaba publicistával; Petrikán Péterrel, a 800 éves Nagykapos város polgármesterével; Kovács Adriennel a helyi Erdélyi János Alapiskola akkori igazgatónőjével; Balogné Domonkos Malvinnal, a fennállásának 20. évfordulóját ünneplő Erdélyi János Vegyeskar karnagyával; Kovács Andorral, a kaposkelecsényi Bercsényi Miklós Csemadok Alapszervezet elnökével.

A lap hasábjain beszámoltak magyar nemzeti ünnepeinkről: az 1848/49-es forradalom és szabadságharc, a Nemzeti Összetartozás Napja, Szent István király és az államalapítás évfordulója, az aradi vértanúk és az 1956-

os forradalom és szabadságharc kapcsán rendezett megemlékezésekről, továbbá leközltek a megemlékezéseken elhangzott szónoklatok szövegét. Élménybeszámolókat jelentek meg a Fáy András születésének 230. évfordulója alkalmából Gálszécsen szervezett megemlékezéséről, a Magas-Tátrába tett Mécs emléktúráról, a nagykaposi diákok Sándor-palotába tett látogatásáról, a Népi mesterségek napja és Hagyományos Csemadok nap megvalósulásáról, az ung-vidékiek csíksomlyói búcsúra és a Kárpátaljára tett látogatásáról, a Szolván zajló megemlékezéséről. További újságcikkek jelentek meg a teljesség igénye nélkül az Erdélyi János Emlékmúzeum és a nagykaposi székelykapu avatásáról, díszpolgári címek adományozásáról, a Magyar Közösségi Házban zajló szövökörről, az alapiskolások számára rendezett népdal-, népmese- és szavalóversenyekről, a peremvidéken élő magyar gyerekek számára indított Vasárnapi iskola programról, a régióban megvalósuló színházi előadásokról. Illetve azokról, amelyekre az ung-vidékiek is ellátogattak, könyvbemutatókról, kórustalálkozókról, Petőfi Sándor és Mécs László szobrának és Herczegh Géza és Erdélyi János emléktáblájának avatásáról, a Magyar Közösségi Házban létrehozott 1956-os emlékszobáról és vásáruddvarról, a társulás által megvalósított projektekről.

Az újságban bemutatásra került az is, hogy Ung-vidéken már a legkisebb korcsoporttól kezdve felveszik a kapcsolatot a magyarok egymással, így szó volt az Ung-vidéki vándorbölcshözjáról, a kisdedek és szüleik számára szervezett Ringató foglalkozásokról, az óvodásokat és alapiskolásokat érintő beiratkozási és ajándékosztási programokról és a sátoraljaújhegyi középiskolás tábor felvidéki napjáról.

Az újság hasábjain megemlékeztek a régióhoz kötődő jeles személyek haláláról és életéről, munkásságáról is, így búcsúztak el Erdélyi Zsuzsanna Kossuth-díjas magyar néprajztudóstól, Erdélyi János unokájától; Skultéty Csaba nagykaposi születésű szerkesztőtől, publicistától, Mécs László keresztfiától és Demjén Béla pedagógustól, könyvszerkesztőtől, Ung-vidék kulturális örökségének gondozójától.

A felsoroltakon túl a MAGYARHÁZ hasábjain leközltek az elmült években az intézményben készített kutatások eredményeit, illetve a teljes kutatási anyagokat is, valamint olyan néprajzi, helytörténeti kiadványokat, melyek csak csekély példányszámban jelentek meg. Fontosnak tartották, hogy az elkészült anyagokat minél szélesebb kör megismerje, az újság pedig alkalmas közvetítésköznek bizonyult. Így bemutatásra került Czap Edit Roma kézműves mesterségek az Ung-vidéken, Lakatos Denisza és Vályi Edit Ung-vidékiek a Gulágon és Pankovics Andrea A leleszi premontrai apátság története című írásai folytatásos formában.

5. A jó gyakorlat által érintett terület(ek)

Lapkiadás

6. A jó gyakorlat területi hatóköre

A periodikum teret biztosít mindazok számára, akik véleményük írásban történő kifejtésével hozzá szeretnének járulni az Ung-vidéki magyarság sorsának jobbításához. Így az újság lehetőséget nyújt a községeknek, iskoláknak, kultúr csoportoknak, közösségeknek, hogy megmutassák értékeiket. A lap írásai ennek megfelelően több, nem hivatásosan újságírással foglalkozó személy tollából származnak. A cikkek írói többnyire a társulás dolgozói, a rendezvényeken résztvevő személyek, az érintett csoportok tagjai közül kerülnek ki, akik azzal, hogy részt vesznek ebben az alkotó folyamatban növelik saját önbecsülésüket és lojálisabbak, empatikusabbak lesznek saját régiójuk/egy-egy rendezvény iránt.

7. A jó gyakorlathoz szükséges feltételek (humán, pénzügyi, technikai)

Humán: szerkesztő, cikkeket készítő munkatársak, nyomdász

Pénzügyi: nyomdai előkészítési és nyomtatási költségek

Technikai: számítógép a cikkek elkészítéséhez, fényképezőgép a foto dokumentációhoz

8. A jó gyakorlat eredményei, rövid, közép és hosszú távú hatása

A lap kiadói azt szerették volna elérni, hogy az újságot a magukénak érezzék az emberek. Az ung vidéki magyarság joggal lehet az elért eredményekre büszke (gyerek és felnőtt csoportok sikerei, két köztársasági elnök látogatása a régióban, Ung-vidék számos jeles személyisége), és ezeket az eredményeket jó, ha feketén-fehéren maguk előtt láthatják, illetve

akár a más régióban élőknek is a kezébe adhatják a lapot, hogy megmutassák, a gondjaik és nehézségeik ellenére is mindezt sikerült megvalósítani.

9. A jó gyakorlat fenntarthatósága

Egy újság kiadásának számos buktatója lehetséges. Legnagyobb nehézsége nemcsak az érdekes tartalom, vagy egy vonzó külalak, hanem a folyamatos fenntarthatóság, a megjelenést biztosító anyagi fedezet, továbbá a szabályoknak való megfelelés.

A MAGYARHÁZ kiadásának költségeit a társulás a kezdetektől fogva magyarországi és szlovákiai pályázati forrásokból, támogatásokból biztosítja. Megjelenését többek között támogatta a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt., a Nemzeti Kulturális Alap, a Rákóczi Szövetség és Szlovákia Kormányhivatala is. A támogatásoknak köszönhetően az újság teljesen ingyenes, kereskedelmi forgalomba nem kerülő periodikum. Évenkénti négy alkalommal, 1000-es példányszámban jelenik meg, a megjelent folyóirat pedig a nagykaposi Magyar Közösségi Házban érhető el. A periodikum szabályosan bejegyzett, rendelkezik az újságkiadás Szlovákiában jelenleg hatályos szabályainak megfelelő azonosító számmal, továbbá eleget téve a kötelezettségeknek a társulás az újságból rendszeresen kötelespéldányt szolgáltat a Szlovák Nemzeti Könyvtárba Turócszentmártonba, a Pozsonyi Egyetemi Könyvtárba, a járási székhelyen, Nagymihályban, lévő Gorazd Zvonický Zempléni Könyvtárba és a Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériumába. Ezenkívül pedig további példányokat küld az anyagi támogatást nyújtó szervezetek felé.

A kézzel fogható újságon túl a MAGYARHÁZ minden eddig megjelent példánya elérhető a Nagykaposi Magyar Közösségi Ház honlapján, a www.nvt-magyarhaz.eu –n, ahol azok számára is megismerhető az újság tartalma, akik Ung-vidéktől távol élnek és nincs módjuk papír alapú példányhoz hozzájutni.

10. A jó gyakorlat adaptálhatósága

A MAGYARHÁZ nagyon jól alkalmazható – mai divatos kifejezéssel élve – Ung-vidék kulturális PR eszközeként, vagyis olyan eszközként, mely a közönséggel, tehát a szélesebb körű magyarsággal megismerteti a régióban fellelhető értékeket. A lapot megjelentető társulás rendszeresen juttat el belőle a környékbeli általános és középiskolákba, az önkormányzatok számára, kihelyezi a nagyobb rendezvényeken, illetve ajándékként viszik más településekre, Magyarországra, Erdélybe, Kárpátaljára, Vajdaságba, ezáltal az Ung-vidéki magyarság tevékenységei láthatóvá válnak szerte a Kárpát-medencében.